

Наукові перспективи
Видавнича група

Успіхи

досягнення у науці

№ 3(3)
2024
Том 2

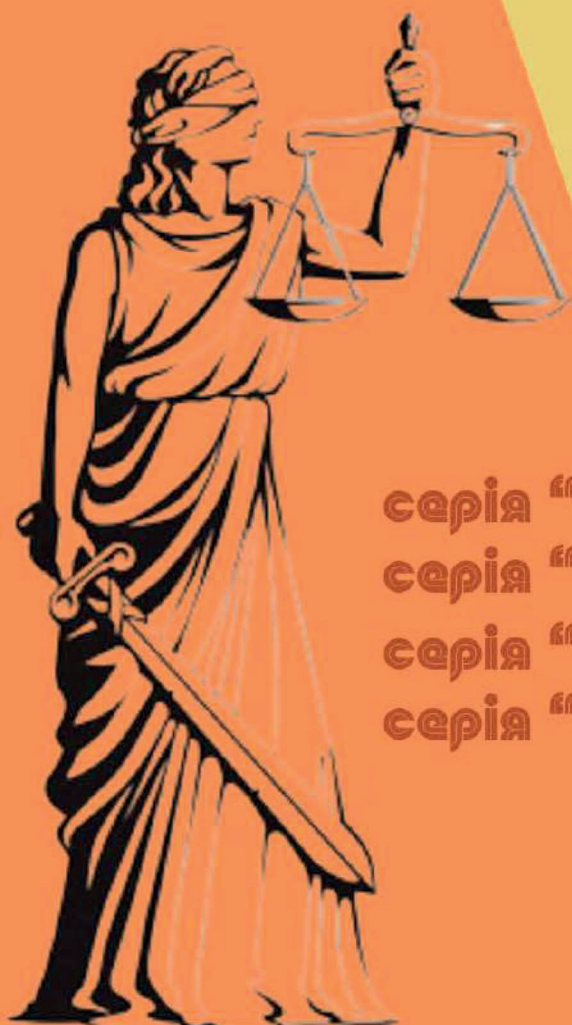
**Ми висвітлимо ваші
професійні здобутки**

серія "Управління та адміністрування"

серія "Соціальні та поведінкові науки"

серія "Освіта"

серія "Право"

*Інститут держави і права імені В.М.Корецького
НАН України*

Видавнича група «Наукові перспективи»

*Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного
управління*

«Успіхи і досягнення у науці»

*(Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління
та адміністрування», Серія «Соціальні та
поведінкові науки»)*

№ 3(3) 2024

Том 2

Київ – 2024

*V.M. Koretsky Institute of State and Law of the National
Academy of Sciences of Ukraine*

Publishing Group “Scientific Prospects”

*All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public
Administration*

«Successes and Achievements in Science»

*(Law Series, Education Series, Management and
Administration Series, Social and Behavioral
Sciences Series)*

№ 3(3) 2024

Volume 2

Kyiv – 2024

ISSN 3041-1254 Online

УДК 0/3+7/8]:001.31](477)(051)

DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3\(3\)](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3(3))

“Успіхи і досягнення у науці (Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління та адміністрування», Серія «Соціальні та поведінкові науки»)”: журнал. 2024. № 3(3) 2024. Том 2. С. 293.

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 17.05.2024, № 9-1/5-24).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України # 582 від 24.04.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б”, спеціальності: 081 Право; 281 Публічне управління та адміністрування; 073 Менеджмент, 076 Підприємство та торгівля, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 051 Економіка

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання, Християнської академії педагогічних наук України

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів гуманітарних, соціальних, поведінкових наук, освіти, права, а, також, управління та адміністрування з метою їх впровадження у сучасний освітній простір

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar

Головний редактор: Крусян Анжеліка Романівна – Вчений секретар Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук професор, Заслужений юрист України (Київ, Україна).

Редакційна колегія:

Члени редакції журналу з галузі знань "Право":

1. Кваша Оксана Олександрівна – доктор юридичних наук професор, Заслужений юрист України (Київ, Україна)
2. Булкат Марина Сергіївна - доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін Інституту права та суспільних відносин Відкритого міжнародного університету розвитку людини «УКРАЇНА», науковий консультант департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду (Київ, Україна)
3. Тимченко Геннадій Петрович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України (Київ, Україна)
4. Губанов Олег Олександрович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри службового та медичного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
5. Канцір Володимир Степанович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права і процесу Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
6. Світличний Олександр Петрович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного та господарського права Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
7. Оробець Костянтин Миколайович - кандидат юридичних наук, доцент, асистент кафедри кримінально-правової політики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)
8. Кришевич Ольга Володимирівна - кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
9. Тимчишин Андрій Михайлович - доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри права та гуманітарних дисциплін Відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Івано-Франківська філія (Івано-Франківськ, Україна)
10. Шевчук Олександр Михайлович - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)

Члени редакції журналу з галузі знань "Управління та адміністрування":

1. Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Генерального штабу Збройних Сил України, Президент Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління (Київ, Україна)
2. Пахомова Тетяна Іванівна - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Навчально – наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
3. Мельниченко Олександр Анатолійович - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Харківського національного медичного університету Міністерства охорони здоров'я України (Харків, Україна)

4. Ситник Григорій Петрович - доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри глобальної та національної безпеки Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
5. Андріяш Вікторія Іванівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Навчально-наукового інституту публічного управління та адміністрування Чорноморського національного університету імені Петра Могили (Миколаїв, Україна)
6. Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та економіки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського (Київ Україна)
7. Кухарчук Петро Михайлович - доктор філософії в галузі 28 публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти» (Вінниця, Україна)
8. Василенко Надія Володимирівна - доктор філософії в галузі 0-11- Науки про освіту, магістр Публічного управління та адміністрування, професор, професор кафедри управління та адміністрування Комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти» (Вінниця, Україна)
9. Новаченко Тетяна Василівна - доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління факультету №4 Донецького державного університету внутрішніх справ
10. Грищенко Ірина Миколаївна - доктор наук з державного управління, доцент, заступник директора з наукової роботи ННІ неперервної освіти і туризму Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
11. Гончарук Наталія Трохимівна - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Навчально-наукового інституту державного управління Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (Дніпро, Україна)
12. Мосора Лариса Степанівна - кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (Івано-Франківськ, Україна)
13. Клименко Анастасія Сергіївна - доктор філософії в галузі 28 публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», директор центру підвищення кваліфікації кадрів, доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
14. Улько Євгеній Миколайович - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та бізнесу Державного біотехнологічного університету Старший науковий співробітник відділу інноваційної економіки, зовнішніх зв'язків та інформатизації наукових досліджень ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського»
15. Логоша Роман Васильович - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри аграрного менеджменту та маркетингу Вінницького національного аграрного університету (Вінниця, Україна)
16. Безена Іван Михайлович - кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарної освіти, Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради» (Дніпро, Україна)
17. Зелінська Галина Олексіївна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри прикладної економіки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (Івано-Франківськ, Україна)
18. Канцір Ірина Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки Національного університету «Львівська політехніка» (Львів, Україна)
19. Леонов Ярослав Володимирович - доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджмент фізичної культури Харківська державна академія фізичної культури (Харків, Україна)
20. Карпінський Борис Андрійович - доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
21. Антипенко Надія Василівна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
22. Гой Наталія Василівна - спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат економічних наук, доцент кафедри управління та бізнес-адміністрування Прикарпатського університету імені Василя Стефаника
23. Брік Світлана Володимирівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна)

Члени редакції журналу з галузі знань "Соціальні та поведінкові науки":

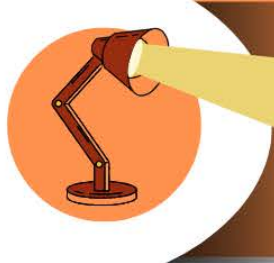
1. Залуцька Христина Ярославівна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка», (Львів, Україна)
2. Карпенко Лідія Миколаївна - доктор економічних наук, професор, міжнародний професор, професор кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
3. Македон Вячеслав Владиславович - доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки і світових фінансів Дніпровського національного університету імені Олеса Гончара, (Дніпро, Україна)
4. Квасній Любов Григорівна - кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри математики та економіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
5. Ходаківський Володимир Миколайович - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету (Житомир, Україна)
6. Угоднікова Олена Ігорівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри туризму та готельного господарства Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова (Харків, Україна)
7. Слободянюк Ольга Василівна - доктор економічних наук, професор, професор кафедри національної економіки національної економіки Національного університету «Одеська юридична академія», (Одеса, Україна)
8. Грабарев Андрій Володимирович - кандидат економічних наук, доцент кафедри інформатики та системології КНЕУ, (Київ, Україна)

Члени редакції журналу з галузі знань "Освіта":

1. Гончарук Віталій Володимирович - кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри хімії та екології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
2. Гумеїр Гусейн Ахмедов - доктор педагогічних наук, професор (Баку, Азербайджан)
3. Дергач Маргарита Альфрїтівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти Хортицької національної навчально-реабілітаційної академії (Запоріжжя, Україна)
4. Зеленська Людмила Дмитрівна - доктор педагогічних наук, професор, декан факультету історії і права, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Харків, Україна)

5. Козубцов Ігор Миколайович - доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри бойового застосування засобів зв'язку (доцент кафедри військово-гуманітарних дисциплін) Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут (Київ, Україна)
6. Красницька Ольга Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри суспільних наук Національного університету оборони України (Київ, Україна)
7. Лаппо Віолетта Валеріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і психології, Коломийський навчально-науковий інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Коломия, Україна)
8. Литовченко Ірина Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
9. Миколайко Володимир Валерійович - кандидат педагогічних наук, доцент, Проректор з міжнародних зв'язків та стратегічного розвитку Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
10. Ненько Юлія Петрівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної мовної комунікації Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України (Черкаси, Україна)
11. Островська Маріанна Ярославівна - кандидат педагогічних наук, Доктор філософії в галузі педагогіки, доцент кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці ІІ, (Берегово, Україна)
12. Поліщук Наталія Миколаївна - доктор філософії, викладач кафедри медико-біологічних основ фізичної культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
13. Синькоп Оксана Степанівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" (Київ, Україна)
14. Чугай Оксана Юріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України «Київський політехнічний університет імені Ігоря Сікорського», (Київ, Україна)
15. Шулігіна Раїса Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Право»

Bukhtiiarov O.A. <i>CONCEPT OF LEGAL CONFLICT AND FEATURES OF ITS APPLICATION IN PUBLIC ADMINISTRATION</i>	9
Bukhtiiarova I.G., Bukhtiiarov O.A. <i>GENESIS OF THE GRAIN MARKET IN UKRAINE</i>	19
Бейкун А.Л. <i>ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНОЇ УРЕГУЛЬОВАНOSTІ ПРОВЕДЕННЯ СЛУЖБОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ З ОГЛЯДУ НА НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ УНІВЕРСАЛЬНОЇ ПРОЦЕДУРИ ТА УНІФІКАЦІЇ ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ</i>	29
Берч В.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ СУДУ ПРИСЯЖНИХ: ДОСВІД США ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ</i>	42
Вовк М.З. <i>КОМП'ЮТЕРНА ПРОГРАМА ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ</i>	50
Волобоев А.О., Пекарський С.П. <i>КОНЦЕПЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В ПЕРІОД ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ</i>	58
Піцик Х.З. <i>ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ З ПУБЛІЧНОЇ ОБІЦЯНКИ ВИНАГОРОДИ</i>	70

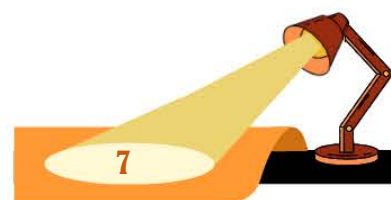
СЕРІЯ «Управління та адміністрування»

Блинда Ю.О., Стоділко Т.Ю. <i>ІНДИКАТОРИ ЕФЕКТИВНОСТІ АНТИКОРУПЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ У КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	79
---	----

Вінницька О.А. <i>ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВПЛИВ НА СТАВКИ ТА ОБСЯГИ ОПОДАТКУВАННЯ</i>	91
Гонтар З.Г., Фітьо А.Б. <i>ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ</i>	102
Дейнега К.В., Чуйко М.М. <i>ОКРЕМІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ</i>	113
Дзидзигурі О.Г., Доценко Т.В. <i>ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМ КРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ В ГАЛУЗІ ТОРГІВЛІ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ</i>	127
Дзюрах Ю.М. <i>РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПРИВАТНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ</i>	149
Кінас І.О., Вядрова Н.Г. <i>МАСШТАБУВАННЯ БІЗНЕСУ - ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМКІВ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА</i>	160
Левченко А.І. <i>ОРГАНИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ: КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ОЗНАКИ</i>	170
Пашнєв В. <i>НЕОБХІДНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВІЙНИ</i>	181
Поляк-Свергун М.М. <i>ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТА ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ФІСКАЛЬНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	194
Помаза-Пономаренко А.Л., Тарадуда Д.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ Й ЕКСПЛУАТАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	208

УДК 336.2

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3\(3\)-91-101](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3(3)-91-101)

Вінницька Оксана Анатоліївна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20301, тел.:(096) 808-72-33, <https://orcid.org/0000-0001-6402-6451>

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВПЛИВ НА СТАВКИ ТА ОБСЯГИ ОПОДАТКУВАННЯ

Анотація. Система оподаткування визнається ключовим фактором економіки країни, оскільки її ефективність безпосередньо впливає на рівень інвестицій, розвиток підприємництва та рівень соціального захисту. Розглядання та вирішення проблем у цьому секторі є невідкладним завданням, оскільки це може сповільнити процеси розвитку країни та порушити фінансову стабільність.

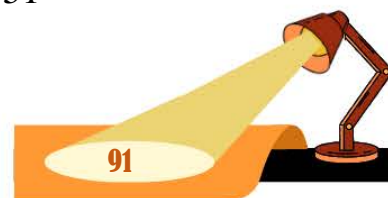
Визначено, що структура податкової системи, її прогресивність або пропорційність, наявність пільг та винятків, адміністративна ефективність та боротьба з ухилянням від оподаткування - усі ці аспекти визначають вплив податкової системи на різні сфери економіки та соціального розвитку. Наскільки ефективно вона може задовольнити фінансові потреби держави та сприяти справедливому розподілу податкового тягарю, залежить від вдалих рішень у цих ключових напрямках.

Досліджено, що уряд України вжив кроків для підтримки вітчизняного бізнесу, спрощення умов господарювання та оптимізації фінансових ресурсів. Більшість заходів спрямовані на створення оптимальних умов для функціонування бізнес-сектору.

Обґрунтовано, що податкова політика у контексті воєнного стану в Україні орієнтована на збереження фінансової стабільності підприємств, підтримку ринку праці та забезпечення достатніх ресурсів для функціонування економіки в умовах кризи.

Ключові слова: податки, податкова система, воєнний стан, оподаткування, механізм податкової політики, податкові надходження, фінансова система, економіка країни, податкове законодавство, платники податків.

Vinnytska Oksana Anatoliivna PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Economic Security, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, St. Sadova, 2, Uman, 20301, tel.:(096) 808-72-33, <https://orcid.org/0000-0001-6402-6451>

TAX POLICY DURING THE WAR: IMPACT ON TAX RATES AND VOLUMES

Abstract. The taxation system is recognized as a key factor in the country's economy, as its efficiency directly affects the level of investment, business development and social protection. Addressing and solving problems in this sector is an urgent task, as it can slow down the country's development and disrupt financial stability.

It is determined that the structure of the tax system, its progressiveness or proportionality, the availability of exemptions and exemptions, administrative efficiency and the fight against tax evasion - all these aspects determine the impact of the tax system on various areas of the economy and social development. How efficiently it can meet the financial needs of the state and contribute to a fair distribution of the tax burden depends on successful decisions in these key areas.

The article shows that the government of Ukraine has taken steps to support domestic business, simplify the business environment and optimize financial resources. Most of the measures are aimed at creating optimal conditions for the functioning of the business sector.

It is substantiated that the tax policy in the context of martial law in Ukraine is focused on maintaining the financial stability of enterprises, supporting the labor market and providing sufficient resources for the economy to function in a crisis.

Keywords: taxes, tax system, martial law, taxation, tax policy mechanism, tax revenues, financial system, country's economy, tax legislation, taxpayers.

Постановка проблеми. Вплив війни на податкову систему є складною та важливою проблемою, яка вимагає глибокого аналізу та розуміння. В історії людства війни завжди викликали не лише загострення політичних та соціальних питань, але й значний вплив на економіку країн. Однією з ключових областей, яку варто розглядати при вивченні наслідків війни, є її вплив на податкову систему.

Під час конфліктів можуть відбуватися значні зміни в ставках та об'ємах податків з метою фінансування воєнних зусиль та відновлення економіки після завершення конфлікту. Зокрема, держави можуть вводити нові податки, підвищувати існуючі ставки, або навпаки, застосовувати податкові пільги для певних груп населення чи галузей економіки.

Також, важливим аспектом є зміни в структурі податкових надходжень, оскільки деякі галузі можуть бути відкриті для спеціального оподаткування через їх стратегічне значення для ведення війни. Одночасно, існуючі податкові системи можуть піддаватися реформам для забезпечення більш ефективного збору податків та використання ресурсів для потреб оборони та відновлення.

Такий аналіз не лише висвітлює економічні виклики, які стикаються держави в умовах війни, але й розглядає їхні наслідки для різних соціальних груп та галузей. У контексті постконфліктного відновлення, податкова система відіграє ключову роль у відновленні економічної стійкості та соціальної рівності.

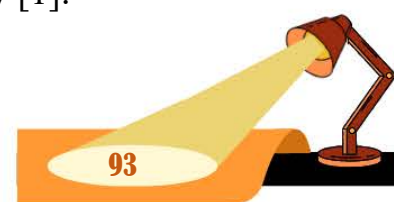
Отже, вивчення податкової політики під час війни на стає важливим завданням для розуміння повноцінних економічних та соціальних викликів, що виникають в умовах конфлікту та його подальшого вирішення.

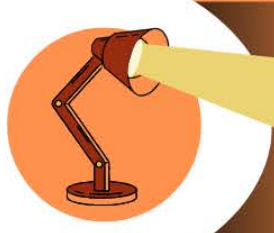
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним та практичним аспектам проведення податкової політики в умовах повномасштабної війни присвячено праці багатьох науковців, зокрема Бережна Т., Галабурда А., Грець Я., Ратушна А., Тимошенко М., Чернюк Т., Шевченко С., Юрчишена Л. Проте на сьогодні ця тема вимагає постійного удосконалення та дослідження для підвищення ефективності впровадження податкових заходів.

Мета статті – дослідження податкової політики України в умовах воєнного стану, її вплив на ставки та обсяги оподаткування.

Виклад основного матеріалу. 24 лютого 2022 року в Україні запровадили воєнний стан внаслідок військової агресії та повномасштабного вторгнення з боку росії. Зазначені обставини зумовили зміни завдань державного керівництва, і тепер основним є не покращення економіки, а її збереження. Економічна стійкість держави в умовах протистояння залежить зокрема від активізації бізнес-діяльності, її здатності ефективно протистояти викликам часу. Як виявилось, працювати в умовах війни підприємці та бізнес здатні відносно стабільно, а це запорука наповнення державного бюджету країни, підтримки працюючого населення в умовах воєнного стану та збереження його платоспроможності. Саме тому уряд країни зосередився на запровадженні ініціативи щодо мотиваційних пріоритетів і механізмів стимулювання, які будуть спрямовані на підтримку підприємництва під час війни. Ці ініціативи необхідні для послаблення вимог до кредитування, ведення бізнесу, можливості релокації з територій, де ведуться активні бойові дії тощо.

Внаслідок вторгнення росії на територію України, економіка країни зазнала сильного спаду, оскільки діяльність підприємств у деяких регіонах стала неможливою, а споживачі почали панікувати. Однак банки мали запаси високоліквідних активів для забезпечення безготівкових розрахунків населення, а Національний Банк України прийняв рішення про введення тимчасових обмежень на час війни, задля забезпечення стабільного функціонування фінансової системи країни, а також безперебійної роботи об'єктів критичної інфраструктури. Було призупинено продажі депозитних сертифікатів, заборонено здійснювати торгівлю валютними цінностями та розраховуватися/отримувати транскордонні валютні платежі, крім випадків передбачених в обмеженнях. Також Указом Президента України було внесено зміни до податкового законодавства на час введення воєнного стану [1].

Загалом фінансова система у країні працює безперебійно, незважаючи на обставини, оскільки в НБУ були достатні запаси високоліквідних активів для забезпечення потрібних видатків і майже 19 млрд. грн. було перераховано до Державного Бюджету у березні, а українські підприємства продовжили виплачувати податки, перевиконавши план на місяць за рахунок виплат наперед. Крім цього міжнародні партнери та організації виділили значні обсяги фінансування на підтримання економіки України, за попередніми розрахунками сумарна допомога дорівнює близько 15 млрд. дол. США [2].

Окрім цього значний вплив мають кошти на рахунках НБУ, зібрані організаціями та громадянами на добровільній основі, станом на 24 березня сума досягала 13 млрд. грн., а також зібрані кошти з розміщення військових ОВДП у розмірі 8,1 млрд. грн [3].

Внаслідок вторгнення російських військ на територію України, 53% населення, яке було працевлаштованим до війни, залишилося без роботи і не працюють, 22% продовжують працювати у звичному режимі, 21% працюють онлайн і лише 2% знайшли собі нову роботу. Найбільше постраждали мешканці Сходу України, де проводяться найбільші бої, 74% з яких втратили роботу. Більше половини були змушені покинути своє місто [4]. Тобто економічне становище населення значно погіршилося, а серед головних завдань держави тепер – підтримати громадян та уберегти економіку від стрімкого падіння, запровадивши тимчасові обмежені та нові правила оподаткування.

У березні 2022 року було внесено зміни, які стосуються оподаткування діяльності бізнесу [6]:

– на сайті президента було оприлюднено інформацію, що бізнеси будуть тимчасово звільнені від сплати податку на землю та орендної плати за землю державної та комунальної власності на всіх територіях, де ведуться бойові дії;

– всі ФОПи 1 та 2 групи були звільнені від сплати ЄСВ;

– згідно новоприйнятому Закону строки, визначені податковим законодавством призупиняються для всіх платників податків та податкових органів. Однак закон не уточнює які саме строки маються на увазі, тож наразі такими строками вважаються всі строки, визначені Податковим кодексом України;

– у новому Законі було визначено, що податкові перевірки не будуть розпочаті, а ті які вже були в процесі буде призупинено. Так само як і зі строками, у нововведенні не конкретизовано які саме перевірки маються на увазі. Внаслідок таких неточностей, податкові перевірки, які є передумовою отримання бюджетного відшкодування ПДВ, також є призупиненими.

Однак в той самий час Законом не забороняється отримання бюджетного відшкодування. Однак це тепер буде відбуватися без перевірки, що підвищує можливість корупції та махінацій з грошима. Також цей Закон унеможлиблює проведення перевірок, які проводилися при процесі реорганізації припинення

юридичної особи або підприємницької діяльності ФОП, а це може заблокувати роботу бізнесу, який функціонує;

– закон передбачає звільнення від відповідальності, за порушення податкового законодавства.

Оскільки внаслідок війни не всі платники можуть своєчасно виконати свої податкові зобов'язання, такі як дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, реєстрації у відповідних реєстрах податкових та акцизних накладних чи розрахунків корегування. Однак пізніше платник податків буде зобов'язаний виконати свої податкові обов'язки протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану.

Порівняємо деякі статі податкових надходжень 2022 року з 2021:

1. Податки на доходи, прибуток та збільшення ринкової вартості:

• Зменшилися на: 285307,0 млн. грн. (2021) - 265477,1 млн. грн. (2022) = 19829,9 млн. грн.

2. Податок на доходи фізичних осіб:

• Зменшився на: 137555,2 млн. грн. (2021) - 148427,3 млн. грн. (2022) = -10872,1 млн. грн. (збільшився на 10872,1 млн грн)

3. Податок на прибуток підприємств:

• Зменшився на: 147751,7 млн. грн. (2021) - 117049,9 млн. грн. (2022) = 30601,8 млн. грн.

4. Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів:

• Зменшилася на: 80749,4 млн. грн. (2021) - 85365,0 млн. грн. (2022) = -4615,6 млн. грн. (збільшилась на 4615,6 млн грн)

5. Внутрішні податки на товари та послуги:

• Зменшилися на: 698940,4 млн. грн. (2021) - 569353,8 млн. грн. (2022) = 129586,6 млн. грн.

6. Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів:

• Зменшився на: 82858,4 млн. грн. (2021) - 60699,1 млн. грн. (2022) = 22159,3 млн. грн.

7. Акцизний податок з ввезених в Україну підакцизних товарів:

• Зменшився на: 79592,8 млн. грн. (2021) - 41653,8 млн. грн. (2022) = 37939,0 млн. грн.

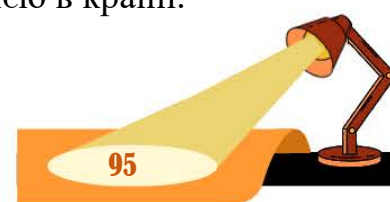
8. Податок на додану вартість з вітчизняних товарів (з урахуванням бюджетного відшкодування):

• Зменшився на: 155774,8 млн. грн. (2021) - 213948,0 млн. грн. (2022) = -58173,2 млн. грн. (збільшився на 58173,2 млн грн)

9. Податок на додану вартість з імпортованих товарів:

• Зменшився на: 380714,4 млн. грн. (2021) - 253053,0 млн. грн. (2022) = 127661,4 млн. грн.

Як бачимо більшість показників у 2022 році в порівнянні з 2021 роком зменшилась. Проте деякі показники зросли, це пов'язано з особливістю застосування певних урядових рішень, та політичною ситуацією в країні.

Основними причинами зменшення нарахувань від податку на прибуток є скорочення обсягів доходів, зростання негативного впливу курсових різниць, зростання витрат на збут та зменшення рентабельності.

Основними причинами збитковості підприємств у 2022 році було зменшення обсягів виробництва та реалізації товарів, робіт, послуг, у зв'язку з економічними, політичними, соціальними змінами в країні; розірвання або подовження логістичних зв'язків та зростання витрат на збут; зростання негативного впливу курсових різниць; зростання витрат на доформування страхових резервів; зменшення рентабельності; знищення інфраструктури, часткова окупація окремих територій та інші руйнівні наслідки, спричинені військовою агресією російської федерації [8].

Основною причиною зменшення надходжень від податку на додану вартість було скорочення або повне призупинення діяльності частини підприємств, які постраждали внаслідок військових подій в державі. За статистичними даними у 2022 році скорочення ВВП в Україні склало 30,4 відсотків.

Значний внесок в наповнення бюджету з податку на додану вартість по деклараціях у 2022 року забезпечили підприємства таких галузей економіки як:

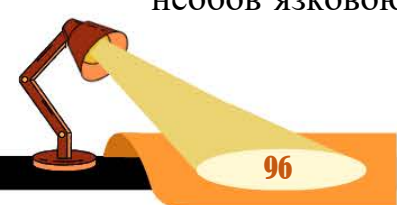
- постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – задекларували 18235,7 млн грн з рівнем податкової ефективності 2,13 відс., що на 0,22 відсоткових пункти більше ніж результати фінансово-господарської діяльності 2021 року (1,91 відсотка);
- інформація та телекомунікація – 9 854,6 млн грн з рівнем податкової ефективності 12,74 відс., що на 0,77 відсоткових пунктів більше ніж результати фінансово-господарської діяльності 2021 року (11,97 відсотка);
- оптова торгівля – 15630,5 млн грн з рівнем податкової ефективності 1,9 відс., що на 0,48 відсоткових пунктів більше ніж результати фінансово-господарської діяльності 2021 року (1,42 відсотка).

Від 15 березня 2022 було прийнято додаткові нововведення, оскільки воєнні дії продовжилися, а економічний стан населення продовжував погіршуватися:

- ФОПам та юридичним особам з оборотом до 10 млрд грн. була надана можливість сплачувати єдиний податок з обороту в обсязі 2% зі звільненням від податку на прибуток, ПДВ та інших платежів, за правилами, встановленими для 3-ї групи платників єдиного податку [8].

- Також зняті обмеження які стосувалися кількості найманих працівників та видів діяльності (окрім підакцизних товарів та грального бізнесу).

- Сплата єдиного податку для ФОП 1-ї та 2-ї груп стала необов'язковою.

– Прийнято рішення про зниження ПДВ до 7%.

– Не оподатковується пальне яке було передане через примусове відчуження чи вилучення майна на потреби держави, або було передано ЗСУ, а також пальне яке було надане під виглядом гуманітарної допомоги. Також усе паливо звільнили від акцизу.

– Звільнено від оподаткування ПДФО гуманітарної допомоги для постраждалих від війни.

– Було надано право на податкову знижку у розмірі 16% (замість 4% на момент прийняття Закону) на пожертвування для неприбуткових організацій.

– Відмінили сплату ПДВ на знищені товари, а також ті, які були надані на потреби держави.

– Від березня 2022 року і до кінця року платники, чия земля розташована на територіях, де ведуться бойові дії, звільняються від плати за землю.

– Екологічний податок на територіях, де проводяться бойові дії, відміняється на 2022 рік.

– Мінімальне податкове зобов'язання за землі, де проводилися бойові дії не сплачуватиметься у 2022 та 2023 роках.

– Санкції за порушення Податкового кодексу закону не застосовуються до завершення воєнного стану, крім санкцій за порушення при продажу підакцизної продукції.

– Не сплачуватимуть ЄСВ за себе особи, які провадять незалежну професійну діяльність, ФОПи та члени фермерського господарства, від 1 березня 2022 року до припинення воєнного стану і потім ще 12 місяців.

– Дозволено не сплачувати ЄСВ за мобілізованих працівників ФОП 2 та 3 груп, оскільки вони будуть покриватися за допомогою держбюджету.

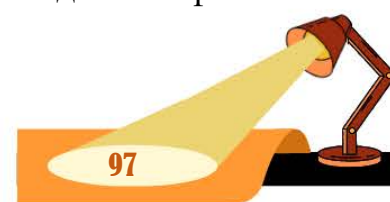
– Під час воєнного стану та протягом 3 місяців після його закінчення штрафи та пеня по несплаті ЄСВ не застосовуватимуться.

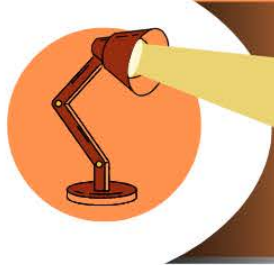
Введення змін до Податкового кодексу України у період воєнного стану, зокрема щодо Єдиного податку III-ої групи (ставка 2%), мало деякі плюси:

1. Розширення кола платників єдиного податку: включення юридичних осіб, сприяє залученню більшої кількості підприємств до цієї спрощеної системи оподаткування. Це може стимулювати розвиток малого та середнього бізнесу і підтримати діяльність великих компаній, спрощуючи їх податковий аспект.

2. Використання переплат та авансових внесків: зарахування переплат з податку на прибуток підприємств та авансових внесків у погашення майбутніх грошових зобов'язань після відновлення сплати єдиного податку дозволяє платникам зберігати свої фінансові ресурси та певний рівень ліквідності.

Зазначені позитивні аспекти сприяли полегшити фінансове становище бізнесу. Однак, слід також враховувати можливі негативні наслідки та ефект

на бюджетні надходження, а також переглядати використання цих заходів залежно від економічної ситуації та фінансових потреб держави.

В свою чергу, згідно з законом «Про внесення змін до Податкового кодексу України» [5] та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану № 8401 від 31.01.2023 з 01.08.2023 припиняється дія окремих норм, що стосуються податкової системи, які раніше мали діяти до скасування воєнного, надзвичайного стану на території України, зокрема припиняється:

- закінчення можливості для фізичних осіб — підприємців і юридичних осіб бути платниками єдиного податку III групи зі ставкою 2% від суми доходу;

- закінчення можливості для фізичних осіб — підприємців платників єдиного податку I та II груп уникати сплати єдиного податку [9].

Перехід підприємства або фізичної особи-підприємця на 2-відсотковий єдиний податок передбачав не повне скасування, а тимчасове припинення їх реєстрації як платників податку на додану вартість. Отже, протягом перебування в спеціальному режимі єдиного податку, платник не нараховує податкових зобов'язань при здійсненні поставань, не складає податкових накладних або розрахунків корегування, а також формує податковий кредит і не здійснює подання податкових декларацій з податку на додану вартість. Проте, після скасування спеціального режиму єдиного податку або добровільного виходу з нього, платник повинен знову зареєструватися як платник податку на додану вартість та виконувати пов'язані з цим податкові зобов'язання, зокрема, нарахування та сплату даного податку.

Загалом за останні 10 років економіка України почала відновлюватися, а податкові надходження поступово зменшували рівень державного податкового боргу. В 2020 році внаслідок пандемії ця позитивна статистика сповільнилася, однак, оскільки Національний банк України покращив свою стратегію порівняно з 2014 роком він зреагував на світову кризу у 2020 році відносно швидко і тому економіка почала відновлюватися вже на наступний рік після пандемії [9]. Однак, у податковій системі залишалися проблеми корупції, високого рівня тінізації, недосконалості Податкового Кодексу.

Також Україна має ціль стати членом Європейського Союзу і вимогою для вступу є покращення фінансового та судового сектору відповідно до західних стандартів. Однак деякі запроваджені зміни не завжди відповідали ситуації в країні і були прийняті спираючись на досвід членів ЄС, таких як Польща чи Естонія, хоча специфіка нинішньої вітчизняної економіки та цих країн не зовсім співпадали. Відповідно і реформи прийняті у цих країнах не будуть мати аналогічний ефект в Україні.

Однак через вторгнення росії, основне завдання державного керівництва змінилося і тепер ним є не покращення економіки, а її збереження. Оскільки

велика частка населення постраждала, втратила свої робочі місця та прийняла рішення покинути країну як біженці. Для України це є відтоком грошової маси та робочої сили, що потенційно негативно вплине на дохідну частину бюджету. Однак поки ведуться бойові дії держава змушена підтримувати фінансову сферу через пом'якшення податкових обмежень та зниження контролю за діяльністю підприємств.

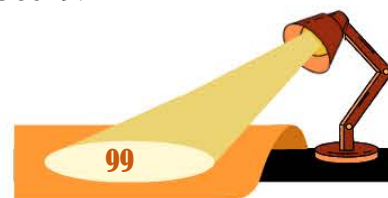
Висновки. Отже, можна зазначити, що аналізуючи механізм податкової політики України під час війни, виявляється, що однією з ключових трансформацій є зміна пріоритетів у функціях політики. Перед військовим конфліктом основною була фіскальна складова, що призводило до меншої уваги до регуляторних та стимулюючих функцій. Однак події останніх років призвели до впровадження заходів для захисту національного бізнесу, внутрішнього ринку та підтримки загальної економіки України.

З початком повномасштабної війни, уряд України вжив кроків для підтримки вітчизняного бізнесу, спрощення умов господарювання та оптимізації фінансових ресурсів. Більшість заходів спрямовані на створення оптимальних умов для функціонування бізнес-сектору. Забезпечення стійкості податкової політики включає збереження ефективності системи, що протистоїть негативному впливу, здатного серйозно підірвати економічні процеси. Головною метою функціонування податкової системи є розробка стратегії та тактики реалізації податкової політики, спрямованої на ефективність і формування стабільної системи. Дослідження, зосереджене на проблемах підтримки стійкості податкової системи в сучасних умовах, є надзвичайно актуальним для забезпечення економічної стабільності країни.

Загалом, податкова політика у контексті воєнного стану в Україні орієнтована на збереження фінансової стабільності підприємств, підтримку ринку праці та забезпечення достатніх ресурсів для функціонування економіки в умовах кризи.

Література:

1. Макогон В. Д. Податкові надходження у системі формування дохідної частини бюджету. *Економічний вісник університету. Збірник наукових праць науковців та аспірантів*. 2019. № 41. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/podatkovyi-nadhodzhennya-u-sistemi-formuvannya-dohidnoyi-chastini-byudzhetu>
2. Андрущенко В.Л., Варналій З.С., Прокопенко І.А., Тучак Т.В. Податкові системи зарубіжних держав: навчальний посібник. К.: Видавництво «Кондор», 2012. 222 с.
3. Бережна Т., Ратушна А. Дайджест всіх податкових змін під час війни. VCR.ua. Tax Advisor. 14.04.2022. URL: <https://vkr.ua/publication/daydzhest-vsikh-podatkovikh-zmin-pid-chas-viyni>
4. Ференс О. Реформування податкової системи України. Міністерство юстиції : офіційний веб-ресурс. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_11350
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану: Проект Закону від 31.01.2023 р. № 8401. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1636049>.

6. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану» від 01.04.2022 року № 2173-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text>

7. Грець Я. В. Модифікація податкової системи в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Том 2 № 78. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.2.3>

8. Чернюк Т.В., Юрчишена Л. В. Система оподаткування в умовах війни: правовий та фінансовий аспекти. 2022. URL: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/12852/12757>

9. Тимошенко М. В. Роль податків в процесі формування та виконання державного бюджету України. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8340>. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.64

10. Галабурда А. С., Шевченко С. О. Податкова політика в умовах воєнного стану. *Економічний вісник університету*. 2022. Випуск № 54. С. 123—130.

11. Vinnytska O. Theoretical aspects of state tax policy. *Sciences of Europe*. 2023. № 116(2023). P. 20-22. DOI: 10.5281/zenodo.7907256

References:

1. Makohon, V. (2019). Podatkovi nadkhodzhennia u systemi formuvannia dokhidnoi chastyny biudzhetu [Tax Revenues in the System of Budget Revenue Formation]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu. Zbirnyk naukovykh prats naukovtsiv ta aspirantiv*. 41. Retrieved from: <https://cyberleninka.ru/article/n/podatkovi-nadhodzhennya-u-sistemi-formuvannya-dohidnoyi-chastini-byudzhetu> [in Ukrainian].

2. Andrushchenko, V., Varnalii, Z., Prokopenko I. & Tuchak T. (2012). Podatkovi systemy zarubizhnykh derzhav [Tax systems of foreign countries]: [navchalnyi posibnyk]. K.: Vydavnytstvo «Kondor», 222 p. [in Ukrainian].

3. Berezhna, T. & Ratushna A. (2022) Daidzhest vsikh podatkovykh zmin pid chas viiny [Digest of all tax changes during the war]. VKP.ua. Tax Advisor. Retrieved from: <https://vkp.ua/publication/daydzhest-vsikh-podatkovikh-zmin-pid-chas-viyni> [in Ukrainian].

4. Ferens, O. Reformuvannia podatkovoi systemy Ukrainy [Reforming the tax system of Ukraine]. *Ministerstvo yustytzii : ofitsiyni veb-resurs*. Retrieved from: https://minjust.gov.ua/mstr_11350 [in Ukrainian].

5. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakoniv Ukrainy shchodo osoblyvosti opodatkuvannia u period dii voiennoho stanu: Proiekt Zakonu vid 31.01.2023 r. № 8401 [On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Laws of Ukraine on Peculiarities of Taxation during the Period of Martial Law: Draft Law No. 8401 of January 31, 2023]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1636049>. [in Ukrainian].

6. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo administruvannia okremykh podatkiv u period voiennoho, nadzvychainoho stanu» vid 01.04.2022 roku № 2173-IX. [The Law of Ukraine “On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine on the Administration of Certain Taxes during the Period of Martial Law and State of Emergency” of April 1, 2022, No. 2173-IX]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text>. [in Ukrainian].

7. Hrets, Ya. (2023). Modyfikatsiia podatkovoi systemy v umovakh voiennoho stanu [Modification of the tax system under martial law]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*. 2, 78. Retrieved from: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.2.3> [in Ukrainian].

8. Cherniuk, T. & Yurchyshena, L. (2022) Systema opodatkuvannia v umovakh viiny: pravovyi ta finansovyi aspekty [Taxation system in times of war: legal and financial aspects]. Retrieved from: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/12852/12757> [in Ukrainian].

9. Tymoshenko, M. (2020). Rol podatkiv v protsesi formuvannia ta vykonannia derzhavnoho biudzhetu Ukrainy [The role of taxes in the formation and execution of the state budget of Ukraine]. *Efektivna ekonomika*. 11. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8340>. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.64 [in Ukrainian].

10. Halaburda A. S., Shevchenko S. O. (2022). Podatkova polityka v umovakh voiennoho stanu [Tax policy under martial law]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*. 54. 123-130. Retrieved from: <file:///C:/Users/OXANA/Downloads/909-Article%20Text-1339-1-10-20221122-1.pdf> [in Ukrainian].

11. Vinnytska O. (2023). Theoretical aspects of state tax policy. *Sciences of Europe*. 116(2023). 20-22. DOI: 10.5281/zenodo.7907256

